

Vantaa
Vanda

YLEINEN ALLEKIRJOITUSPROSESSI

Yleinen allekirjoitusprosessi Pöytäkirja: Keskusvaalilautakunta pöytäkirja 26.05.2025 17:00 (J, A) on allekirjoitettu Visma X-Sign -palvelussa. Prosessin tunnus on 23cb4aeb-385e-417c-b863-4e3c87ab41fa.

ALLEKIRJOITUKSET

Allekirjoittaja	Kivelä Lauri
Allekirjoitusaika	09.06.2025 10:16
Allekirjoittaja	Pirjetä Kari Matti
Allekirjoitusaika	09.06.2025 11:19

ASIAKIRJAT

Asiakirjat	Pöytäkirja_3168060.PDF
------------	------------------------

SISÄLLYSLUETTELO

Keskusvaalilautakunta pöytäkirja 26.05.2025

Pöytäkirjan kansilehti	1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	2
2 § Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret alue- ja kuntavaaleissa 2025	3
3 § Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle Vantaan keskusvaalilautakunnan 16.4.2025 § 5 päätöksestä (Kuntavaalien 2025 tuloksen vahvistaminen) tehdystä valituksesta.	4
- Vantaan kaupungin keskusvaalilautakunnan lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asiassa 2783/2025 II	5
- Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan vastaavan vaalitoimitsijan lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asiassa 2783/2025	12
- Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö asiassa 2783/2025	16
- Korjattu valitus 5.5.2025	18
- Oikeudenkäyntikuluvaatimus 13.5.2025	25
- Valituksen Liite 13.5.2025	26
4 § Pöytäkirjan tarkastaminen	28
5 § Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous	29
Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto	30

Keskusvaalilautakunta kokous

Aika 26.5.2025 klo 17.10–18.08
Paikka Kaupungintalo nh. 136, Asematie 7, 01300 Vantaa

Osallistujat

Jäsenet	
Kärki Niilo, pj	
Pirjetä Matti, vpj	x (pj)
Päivinen Tiina-Maaria	x (etänä)
Häggbloom Laura	x
Hirvonen Juha	x (etänä)
Varajäsenet	
Ropponen Johanna	
Honkonen Jaana	
Ratinen Marko	
Lanaeus Mona	x (klo. 17.26–18.08; § 1–5)
Pajunen Sirpa	
Nieminen Pekka	
Rantalainen Lauri	
Ketola Heikki	
Aho Petri	
Vuosalmi-Aho Tiina	
Tilander Liisa	
Muut osallistujat	
Pauna Ella, esittelijä	x
Kivelä Lauri, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Matti Pirjetä

Pöytäkirjanpitäjä Lauri Kivelä

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 26.5.2025, Tikkurila

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 10.6.2025, Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

1 §

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Keskusvaalilautakunta 26.5.2025 § 1

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittely:

Merkittiin, että puheenjohtaja totesi kokouksen avattuaan, ettei kokous ole päätösvaltainen, koska paikalla on vain neljä jäsentä. Kokoukseen kutsuttiin paikalle varajäsen Mona Lanaeus, joka saapui klo 17.26, minkä jälkeen sihteeri uudisti esityksensä kokouksen toteamisesta lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys klo 17.26.

2 §

Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret alue- ja kuntavaaleissa 2025

VD/2623/00.00.00.00/2025

EP/LK

Vaalilain (714/1998) 63 §:n mukaan määräaika lähetekuorien saapumiselle on vaalipäivää edeltävä perjantai kello 19. Määräajan jälkeen saapuneet lähetekuoret jätetään niitä avaamatta huomioon ottamatta.

Huomioon ottamatta jättämisestä tehdään erillinen päätös ja avaamattomat lähetekuoret liitetään pöytäkirjaan. Muista kuin kirjeäänistä näkee päällepäin, kumpien vaalien kuoresta on kyse, joten ne voidaan tilastoida vaaleittain. Kirjeäänien lähetekuorissa taas ei ole ikkunaa, josta näkisi kummista vaaleista on kyse, joten ne on tilastoitava omana ryhmänään.

Keskusvaalilautakunta on käsitellyt 16.4.2025 § 2 myöhästyneitä lähetekuoria, mihin mennessä niitä ei ollut saapunut ainuttakaan. Myöhästyneitä lähetekuoria on kuitenkin saapunut jonkin verran tämän jälkeen.

Keskusvaalilautakunta 26.5.2025 § 2

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Päätetään todeta määräajan jälkeen saapuneen 26.5.2025 kello 17 mennessä alue- ja kuntavaaleissa 2025 lähetekuoria seuraavasti ja jättää ne huomioon ottamatta:

- a) aluevaaleissa **1** kpl,
- b) kuntavaaleissa **1** kpl, ja
- c) kirjeääninä **9** kpl.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 3.3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Keskusvaalilautakunnan sihteeri Ella Pauna,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

3 §

Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle Vantaan keskusvaalilautakunnan 16.4.2025 § 5 päätöksestä (Kuntavaalien 2025 tuloksen vahvistaminen) tehdystä valituksesta.

VD/2621/00.00.00.00/2025

EP/LK

Keskusvaalilautakunta on 16.4.2025 § 5 vahvistanut Vantaan kaupungin kuntavaalien tuloksen.

Ehdokas Raija Virta on valittanut päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen ja vaatii päätöksen kumoamista ja uusien vaalien järjestämistä. Lisäksi valittaja vaatii oikeudenkäyntikulujensa korvaamista 450 eurolla. Valittaja väittää muun ohella, että kaksoisvaaleihin valmistautuminen ja niistä tiedottaminen on ollut puutteellista.

Helsingin hallinto-oikeus on pyytänyt keskusvaalilautakuntaa antamaan lausunnon valituksen johdosta. Lausunto tulee antaa 3.6.2025 mennessä.

Keskusvaalilautakunta 26.5.2025 § 3

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Päätetään antaa Helsingin hallinto-oikeudelle liitteen mukainen lausunto.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan kaupungin keskusvaalilautakunnan lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asiassa 2783/2025
- Myyrmäen kirjaston ennakoäänestyspaikan vastaavan vaalitoimitsijan lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle asiassa 2783/2025
- Helsingin hallinto-oikeuden lausuntopyyntö asiassa 2783/2025
- Korjattu valitus 5.5.2025
- Oikeudenkäyntikuluvaatimus 13.5.2025
- Valituksen Liite 13.5.2025

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Keskusvaalilautakunnan sihteeri Ella Pauna,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia

Vastaus lausuntopyyntöönne asiassa 2783/2025

Valituksenalainen päätös

Vantaan keskusvaalilautakunnan päätös 16.4.2025 § 5 koskien kuntavaalien 2025 tuloksen vahvistamista (VD/2621/00.00.00.00/2025).

Valittaja

Raija Virta, ehdokkaana ja äänioikeutettuna

Valittajan vaatimukset

Valittaja vaatii keskusvaalilautakunnan päätöksen kumoamista ja uusien kuntavaalien järjestämistä. Lisäksi valittaja vaatii oikeudenkäyntikulujensa korvaamista 450 eurolla.

Lausunnon antaja

Vantaan kaupungin keskusvaalilautakunta

Lausunto

Keskusvaalilautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää kunnioittavasti lausuntonaan, että valitus ja oikeudenkäyntikuluvaatimus tulee jäljempänä esitetyin perustein hylätä.

Perustelut

Kaksoisvaalit

Valittaja perustelee vaatimustaan ensinnäkin sillä, että vaaliviranomaisten valmistautuminen ja ohjeistus kaksoisvaaleissa on ollut valittajan näkemyksen mukaan puutteellista, mikä on johtanut hylättyjen äänten poikkeuksellisen suureen määrään, mikä on puolestaan voinut vaikuttaa vaalitulokseen. Valittaja on viitannut ratkaisuun KHO 2009:39, jossa korkein hallinto-oikeus on kumonnut Kauniaisten kunnallisvaalit 2008.

Valittajan mainitsemassa tapauksessa jokaiselle äänioikeutetulle kotiin lähetetyn ilmoituskortin liitteenä olleessa sanallisessa äänestysohjeessa oli ollut selkeä virhe. Ohjeessa oli mainittu OK-napin painaminen vain kertaalleen, kun todellisuudessa OK-nappia oli tullut painaa kahteen kertaan. Lisäksi sähköinen äänestysjärjestelmä oli ollut siten puutteellinen, ettei se ollut ilmoittanut äänestäjälle äänestystapahtuman keskeytymisestä, mikäli tämä oli poistanut äänestyskorttinsa koneesta ennen aikaisesti.¹

Nyt käsillä olevassa tapauksessa puolestaan valittaja ei edes väitä, että vaaliviranomainen olisi tehnyt vastaavanlaista virhettä, vaan esitetyt väitteet puutteellisesta ohjeistuksesta ja valmistautumisesta ovat varsin yleistasoisia ja enemmänkin kantelunluontoisia. Kaikessa viranomaisviestinnässä on korostettu, että vaalit ovat toisistaan erilliset ja niissä on erilliset ehdokaslistat. Tämän vuoksi Vantaalla on ollut käytössä erilliset kopit molempiin vaaleihin, ja niissä on ollut nähtävillä vain yksien vaalien ehdokaslistojen yhdistelmä. Ratkaisuun on osittain päädytty Vantaalla 30.–31.10.2024 järjestetyn äänestys­simulaation havaintojen perusteella. Vaalilautakuntia ja vaalitoimitsijoita on koulutettu kertomaan äänestyspaikoilla, kuinka kaksoisvaalit toimivat. Äänestäjällä on myös ollut mahdollisuus kääntyä vaaliavustajan puoleen tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta on kaikin tavoin pyrkinyt minimoimaan äänestäjien erehdyksen riskit.

Keskusvaalilautakunnan huolellinenkaan valmistautuminen ei kyennyt estämään hylättyjen äänien määrän kasvamista. Kaksoisvaaleihin ja vaalijärjestelmän muutoksiin voitaneen ajatella aina liittyvän ainakin jonkinlainen riski mitättömien

¹ KHO 2009:39, kohta 2.4.2

äänestyslippujen määrän kasvamisesta. Kyseisen riskin ottaminen on kuitenkin poliittinen päätös, jonka lainsäätäjä on tehnyt hyväksyessään Vaalilain 143 a §:n (649/2021). Mainittua lainkohtaa koskevan hallituksen esityksen yleisperusteluissa on viitattu nimenomaisesti tähän riskiin. Esityksessä on myös nimenomaisesti viitattu vuoden 1996 yhdistettyjen kunnallis- ja europarlamenttivaalien sekä yhdistettyjen Kainuun maakuntavaalien ja kunnallisvaalien äänestyslippujen korkeisiin hylkäysprosentteihin.² Lainsäätäjä on siis tietoisena riskeistä, poliittisen harkinnan tuloksena valinnut painottaa äänestysaktiivisuutta ja muita kaksoisvaalien hyötyjä vaalijärjestelmän selkeyttä enemmän, eikä yksistään hylättyjen äänestyslippujen suurta määrää voida siten pitää vaalilain 101 §:ssä tarkoittamana lainvastaisuutena tai vaaleja tällä perusteella virheellisessä järjestyksessä toimitettuina. Keskusvaalilautakunta toteaa, ettei Vantaan kuntavaalien 2025 hylkäysprosenttia (1,6 %) edes voida pitää poikkeuksellisen suurena, kun vertailun kohteeksi otetaan aikaisemmat kaksoisvaalit.³

Selvyyden vuoksi keskusvaalilautakunta toteaa, että Vantaa ei ole ollut varsinaisesti kokeilukunta, vaan päätös käyttää kahta äänestyskoppia ja kahta vaaliurnaa on tehty kaupunkitasolla. Lisäksi keskusvaalilautakunta huomauttaa, ettei Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 3 artiklaa, johon valittaja vetoaa, sovelleta kuntavaaleihin.⁴

Vaalimainonta Myyrmäessä

Valittaja perustelee valitustaan myös Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan läheisyydessä tapahtuneella vaalimainonnalla. Valittajan mukaan vaalitoimitsijat ovat sallineet vaalijulisteiden pitämisen sekä vaaliteltoilla tapahtuneen kampanjoinnin ennakkoäänestyspaikan edustalla ennakkoäänestyksen ajan.

Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan läheisyydessä tapahtunut vaalimainonta on ollut esillä jo ennen ennakkoäänestyksen alkamista sekä sen aikana, ja ehdokasasettajat ovat pyytäneet keskusvaalilautakunnan alaiselta vaalitoimistolta linjausta siihen, mikä on sallittua ja mikä ei. Näiden pyyntöjen johdosta, vaalitoimisto on 1.4.2025 lähettänyt vaalivastaavien sähköpostiosoitteisiin yhteisen viestin⁵, jossa on linjattu, että kampanjointi 15 metrin etäisyydellä kirjastorakennuksen Paalutorin puoleisesta sisäänkäynnistä on kielletty, samoin kuin mainokset, jotka näkyvät ennakkoäänestyspaikalle. Viesti ja 15 metrin raja ovat olleet luonteeltaan ohjeellisia,

² HE 241/2020 vp, s. 361–362 (kohta 4.2.4.2.2)

³ ibid.

⁴ ks. Xuereb v. Malta ja Salleras Llinares v. Espanja

⁵ Liite 1

sillä valta määräysten antamiseen järjestyksen ylläpitämiseksi on vaalitoimitsijoilla, ei keskusvaalilautakunnalla tai vaalitoimistolla. Viestissä on erikseen korostettu, että vaalitoimitsijoiden mahdollisia tiukempia ohjeita on noudatettava.

Vaalilain 56 §:n 1 momentin (247/2002) mukaan ennakkoäänestyspaikassa tai sen välittömässä läheisyydessä ei saa äänestysaikana pitää puheita, julkipanna tai jakaa painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia eikä muutoinkaan vaikuttaa tai yrittää vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Vaikka säännös vastaa sanamuodoltaan vaalipäivää koskevaa vaalilain 72 §:n 1 momenttia, on oikeuskirjallisuudessa katsottu, että kiello on ennakkoäänestyspaikalla alueellisesti suppeampi, sillä ennakkoäänestyspaikat sijaitsevat usein keskellä muuta toimintaa.⁶ Oikeuskirjallisuudessa on myös katsottu, että vilkkaassa paikassa sijaitsevan äänestyspaikan välitöntä läheisyyttä on tulkittava ahtaammin.⁷ Arvioinnissa on myös otettava huomioon hallintolain (434/2003) 6 §:n mukainen suhteellisuusperiaate.

Paalutori on Myyrmäen alueella tärkeä ja vilkas keskus. Tori on myös varsin suuri ja kirjasto sijaitsee sen laidalla. Kirjasto ja varsinainen ennakkoäänestystila eivät myöskään avaudu suoraan ulko-ovesta astuessa, vaan sisällä on käveltävä hieman matkaa itse ennakkoäänestystilaan päästäkseen. Vaalitoimiston edustaja on myös erikseen käynyt paikalla varmistamassa, etteivät vaalimainokset näy sisään ennakkoäänestystilaan.

Edellä mainittu huomioon ottaen keskusvaalilautakunta katsoo, että olisi suhteellisuusperiaatteen vastaista tulkita välittömän läheisyyden käsitteen kattavan ainakaan koko Paalutorin. Keskusvaalilautakunta katsoo, että vaalitoimiston lähettämä viesti, sekä vaalitoimitsijoiden paikan päällä tekemät toimenpiteet ovat olleet riittäviä turvaamaan äänestäjien vaalivapauden, eikä asiassa ole siten toimittu lainvastaisesti.

Mikäli hallinto-oikeus katsoisi, ettei Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikalla ole menetelty kaikilta osin vaalilain 56 §:n mukaisesti ja että käsillä olisi vaalilain 101:ssä tarkoitettu lainvastaisuus, keskusvaalilautakunta huomauttaa, että vaalilain 103 §:n (649/2021) mukaan edellytyksenä vaalien uusimiselle on se, että mahdollinen lainvastaisuus on *ilmeisesti* saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen. Ottaen huomioon, että tässä tapauksessa kyseeseen tulee lähinnä verrattain vähäinen erimielisyys välittömän läheisyyden käsitteen tulkinnasta tai vaalitoimitsijoiden yksittäistapauksessa tekemästä ratkaisusta, mahdollinen lainvastaisuus ei siis edes teoriassa ole voinut johtaa yhdenkään äänen virheelliseen laskemiseen tai antamatta

⁶ Tarasti – Jääskeläinen 2022, s. 275–276

⁷ *ibid.*, s. 321

jättämiseen. Lisäksi on syytä huomata, että äänestäjä saattaa muutoinkin kohdata vaalimainontaa matkalla äänestämään ja että tällä mainonnalla saattaa olla vaikutusta äänestäjän toimintaan. Kyse on vain siitä, että tätä mainontaa on väitetty olevan liian lähellä ennakkoäänestyspaikkaa. Mahdollinen lainvastaisuus olisi siis luonteeltaan varsin vähäistä.

Edellä lausutuun perusteiden mukaan keskusvaalilautakunta katsoo, ettei mahdollinen lainvastaisuus ole sen laatuista, että se olisi ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen.

Myyrmäen ennakkoäänestyspaikan vastaavan vaalivirkailijan lausunto

Hallinto-oikeus on pyytänyt keskusvaalilautakuntaa hankkimaan lausunnon Myyrmäen ennakkoäänestyspaikan vaalilautakunnalta. Koska ennakkoäänestyksessä ei toimi vaalilautakuntia, vaan vaalitoimitsijoita, on lausuntoa sen sijaan pyydetty ennakkoäänestyspaikan vastaavalta vaalitoimitsijalta.

Keskusvaalilautakunta toteaa lausunnon johdosta, että se katsoo vaalitoimitsijoiden menettelleen lainmukaisesti. Vaalitoimitsijat ovat määräyksiä antaessaan kussakin yksittäisessä tilanteessa ottaneet asianmukaisesti huomioon sananvapauden ja vaalivapauden sekä suhteellisuusperiaatteen. Lautakunta toteaa, että sillä lausunnossa esitetyllä seikalla, että Paalutoria hallinoi Vantaan Torikauppiasyhdistys ry, ei ole asiassa merkitystä. Asiassa on tältä osin kyse ainoastaan vaalilain 56 §:n noudattamisesta, eikä alueen haltijan oikeudesta päättää alueen käytöstä vaalimainontaan. Vaikka koko Paalutorin kattava kieltä saattaisi helpottaa ennakkoäänestyspaikan järjestelyitä, ei vaalilain 56 § keskusvaalilautakunnan mielestä anna, suhteellisuusperiaate huomioon ottaen, mahdollisuutta tällaisen kiellon asettamiseen.

Kielet

Lainsäädäntö velvoittaa viranomaiset viestimään suomen ja ruotsin kielellä, mutta muihin kieliin se ei suoraan ota kantaa. Kansalliskielten lisäksi keskusvaalilautakunta on viestinyt kattavasti englanniksi. Lisäksi vantaa.fi-verkkosivuilla on ollut saatavilla tietoa viidellä muulla kielellä.⁸ Ennakkoäänestyspaikoille on myös jaettu samat tiedot sisältäviä esitteitä näillä kielillä.⁹ Esitteitä on lisäksi jaettu jo ennen ennakkoäänestystä esimerkiksi Vantaa-infoihin ja kirjastoihin. Vieraskielinen viestintä

⁸ venäjä, viro, arabia, albania, somali

⁹ Liitteet 2–6

on siis ollut kattavampaa, kuin valituksessa väitetään ja viestintää on tapahtunut Vantaan kuudella suurimmalla vieraalla kielellä.¹⁰

Perustuslain 6 §:ää tai yhdenvertaisuusperiaatetta ei voida tulkita siten, että jos viranomainen vapaaehtoisesti päättää viestiä joillakin vierailla kielillä, olisi sen pakko viestiä kaikilla kielillä, joita sen toimialueella puhutaan. Lautakunta katsoo, että viestintä vierailla kielillä on omiaan parantamaan vieraskielisen väestön mahdollisuuksia osallistua poliittiseen päätöksentekoon ja näin ollen toteuttamaan sen perustuslain 14 §:n 4 momentin ja 22 §:n mukaisia velvollisuuksia sekä perustuslainsäätäjän tavoitteita. Keskusvaalilautakunnalla ei myöskään ole käytössään rajattomia resursseja, minkä vuoksi se pitää valittuja kieliä ja niiden määrää sopivana ratkaisuna. Lautakunta katsoo, että se ja sen alaiset vaaliviranomaiset ovat menetelleet lainmukaisesti vieraskielisen vaaliviestinnän osalta.

Vaalihäirintä

Keskusvaalilautakunta pitää näissä vaaleissa esiintynyttä vaalihäirintää erittäin valitettavana. Valituksessa ei kuitenkaan tältä osin ole kysymys viranomaisten toiminnasta, eikä vaalihäirintä täten muodosta pätevää valitusperustetta.

Oikeudenkäyntikulut

Koska keskusvaalilautakunta pitää valitusta perusteettomana, se katsoo, että ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Valittajan ei ole kohtuutonta joutua vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan myöskään siinä tapauksessa, että hallinto-oikeus katsoo vaaleissa menetellyn lainvastaisesti. Määrällisesti lautakunnalla ei ole huomautettavaa vaatimukseen.

VANTAAN KAUPUNGIN KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Liitteet

Liite 1 – Vaalitoimiston sähköposti 1.4.2025

Liite 2 – Esite - albania

Liite 3 – Esite - arabia

¹⁰ Parviainen 2024, tilastotaulukko 1.20

Liite 4 – Esite - somali

Liite 5 – Esite - venäjä

Liite 6 – Esite – viro

Lähteet

Hallituksen esitykset

HE 241/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi

Oikeuskäytäntö

Korkein hallinto-oikeus

KHO 2009:39

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin

Xuereb v. Malta, 52492/99, 15.6.2000

Salleras Llinares v. Espanja, 52226/99, 12.10.2000

Kirjallisuus ja muut lähteet

Tarasti – Jääskeläinen 2022

Tarasti, Lauri – Jääskeläinen, Arto, Vaali- ja puoluelainsäädäntö. Edita 2022

Parviainen 2024

Parviainen, Elina, Vantaan väestö 2023/2024. Vantaan kaupunki 2024 (pääasiakirja:

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/Vantaan_v%C3%A4est%C3%B6julkaisu_2023-2024.pdf tilastotaulukot:

https://www.vantaa.fi/sites/default/files/document/V%C3%A4est%C3%B6tilastot_2023-2024.xlsx, viitattu 20.5.2025)

Vantaan Vaalitoimisto

Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikka

Vastaavan vaalivirkailija Päivi Pellikan lausunto kunta- ja aluevaalien ennakkoäänestyspaikan läheisyydessä tapahtuneesta vaalimainonnasta

Hallinto-oikeudelle tehdyssä valituksessa pyydetään ottamaan kantaa siihen, kuinka lähelle Myyrmäen ennakkoäänestyspaikkaa ja sen sisäänkäyntiä voidaan vaalimainoksia kiinnittää ja väitettiin, että ennakkoäänestyspaikan edessä olisi kampanjoitu. Vastaan tähän valitukseen Myyrmäen ennakkoäänestyspaikan vastaavan vaalivirkailijan ominaisuudessa ja katson asiaa meidän ennakkoäänestysvirkailijoiden työnteon ja kaikenpuolisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.

Myyrmäen ennakkoäänestyspaikan erityisominaisuudet ja järjestelyt kunta- ja aluevaalien aikana

Myyrmäen ennakkoäänestyspaikka sijaitsee sisällä Myyrmäkitalossa kirjaston yhdessä osassa. Kirjaston seinät on tehty lasielementeistä. Kunta- ja aluevaalien äänestäminen Vantaalla järjestettiin niin, että ensin äänestettiin aluevaaleissa ja sitten kuntavaaleissa. Tämä vaati kirjaston ikkunaseinän peittämistä paksulla paperilla suurelta alalta, jotta saimme ennakkoäänestyspaikkana toimineen kirjaston osan järjestelyt hoidettua vaalisalaisuutta kunnioittaen. Harkitsimme myös jonottajien vieressä olevan ikkunaseinän peittämistä, mutta lasiseinässä olleet kaksoisovet toimivat varauloskäynteinä, joten tämä oli turvallisuussyistä mahdotonta. Kaikki mahdollinen niin äänestyksen sujuvuutta, vaalisalaisuutta kuin vaalimainonnan näkymistä ennakkoäänestyspaikalle ajatellen tehtiin niin hyvin kuin tilan aiheuttamien rajoitusten puitteissa oli mahdollista.

Myyrmäen ennakkoäänestyspaikka sijaitsee Myyrmäkitalossa sisällä kirjaston tiloissa. Niinpä valituksessa mainitut Myyrmäkitalon ulko-ovet eivät ole Myyrmäkitalon ennakkoäänestyspaikan ulko-ovia, vaan ennakkoäänestyspaikan ulko-ovia ovat Myyrmäen kirjaston sisäänkäynnin liukuovet, jotka ovat sisällä Myyrmäkitalossa. Tämä luo vaalimainonnassa porsaanreiän ja lisää tulkinnanvaraisuutta. Niinpä Myyrmäen ennakkoäänestyspaikan läheisyydessä on ollut ihan kaikkien vaalien aikana sallittua vaalimainontaa sekä sääntöjen rajamailla tapahtunutta vaalimainontaa. Myyrmäkitalon ulko-ovien edessä, niin

että vaaliteltoa olisi näkynyt ennakkoäänestyspaikalle, ei kampanjoitu näissä vaaleissa, vaan meidän vaalivirkailijoiden olisi pitänyt mennä ulos Myyrmäkitalon ulko-ovista ja katsoa vasemmalle, niin vaaliteltoa olisi näkynyt käypänä mittana pidetyn 15 metrin päässä, mutta muuten sitä ei siis voinut nähdä edes katsomalla ulos Myyrmäkitalon lasisista ulko-ovista. Näissä vaaleissa oli näin asemoituna yhden puolueen vaaliteltoa hetken aikaa Paalutorilla. Kiinteät ehdokkaiden vaalimainokset oli sijoitettu korkealla valaisintolppiin 2-3 metrin korkeuteen. Ainoastaan yhdestä valaisintolppamainoksesta näkyi ennakkoäänestyspaikan jonottajille ehdokkaan kasvot niin, että silmät ja nenä näkyivät, mutta mainoksesta ei voinut nähdä, kuka mainosti tai minkä puolueen mainos oli kyseessä. Tämä mainos poistatettiin kerran eli heti ensimmäisenä ennakkoäänestyspäivänä.

Käskytystä ja vaatimuksia

Kunta- ja aluevaaleissa ehdokkaina olevat henkilöt kävivät käskyttämässä meitä vaalivirkailijoita vaatien useiden vaalimainosten poistamista. Niistä mikään ei kuitenkaan näkynyt ennakkoäänestyspaikalle tai katsomalla ulos Myyrmäkitalon ulko-ovien kautta. Jos olisimme poistattaneet vaaditut vaalimainokset, olisi pitänyt poistaa ihan kaikki muutkin mainokset, sillä mihin vedetään raja sallittujen ja kiellettyjen vaalimainosten välille. Ehdokkaina olevat henkilöt tavoittelevat omaa etuaan vaatimalla ennakkoäänestyspaikan vaalivirkailijoita poistamaan kilpailevien ehdokkaiden vaalimainoksia. Näin me emme voi toimia.

Vaaliteltoa Paalutorilla

Jo aiemmin mainittu yhden puolueen vaaliteltoa sai aikaan kaksi vaalivirkailijalle tehtyä valitusta. Kaksi ehdokasta kävi yhtenä päivänä vaatimassa vaaliteltojen poistamista, vaikka se ei näkynyt ennakkoäänestyspaikalle. Toinen näistä ehdokkaista myös kertoi, että kyseisen puolueen teltalla olleet ehdokkaat olivat käyneet Myyrmäkitalon ulko-ovella jakamassa vaalimainoksia ja äänestämään tulleiden äänestäjien oli mahdollista nähdä tämä. Itse menin henkilökohtaisesti vaatimaan selitystä tästä toiminnasta ja uhkaamaan poistamisella, mutta puolueen vastuuhenkilö väitti, että he ovat pitäneet huolen, että yksikään ehdokas ei tule lähellekään Myyrmäkitalon oven edustaa tai jaa siinä esitteitään ja että he pysyvät 15 metrin etäisyydellä Myyrmäkitalon ulko-ovista. Koska me ennakkoäänestysvirkailijat emme nähneet Myyrmäkitalon ulko-oville tai muutenkaan Paalutorille juuri ikkunaseinän peittämisen takia, niin siinä oli toisen

ehdokkaan sana toisen ehdokkaan sanaa vastaan. Tuuliolosuhteiden takia puolueen vaaliteltoa jouduttiin poistamaan heti tämän pitämäni puhuttelun jälkeen ja tämä ongelma poistui.

Vaalivirkailijan näkökulma vaalimainontaan

Näin ennakoäänestysvirkailijan näkökulmasta on täysin käsittämätöntä, että Paalutorilla saa yleensäkin mihinkään kohtaan kiinnittää vaalimainoksia tai että puolueet saavat tulla sinne mittailemaan metrimittojen kanssa, että varmasti on vaaliteltoa kulmalta 15 metriä Myyrmäkitalon ulko-oville. Meistä vaalivirkailijoista tämä tuntuu lapsekkaalta kiusanteolta. Minä olen ollut jo viisissä vaaleissa Myyrmäen ennakoäänestyspaikan vastaavana ja totean, että Paalutorilla olevat vaalimainokset ja puolueiden teltat aiheuttavat aivan hirveää haittaa niin ennakoäänestysvirkailijoiden työnteolle kuin mielenterveydelle. Me ennakoäänestysvirkailijat voimme päättää mainosten poistamisesta, mutta erittäin tulkinnanvaraisten sääntöjen rajoissa. Jos mainos ei näy ennakoäänestyspaikalle, niin me emme voi sitä poistaa, koska meidän on oltava puolueettomia ja tasapuolisia näissä asioissa.

Myyrmäen ennakoäänestyspaikan ongelmana on se, että äänestyspaikka on sisällä Myyrmäkitalossa ja sieltä voi nähdä Paalutorista vain osan. Ennakoäänestyspaikan vaalivirkailijoiden tarkoitus on hoitaa ennakoäänestystä, eikä hypätä vähän väliä ulos Myyrmäkitalosta, josko sinne olisi joku ilmestynyt näköpiiriin ulkopuolelle mainoksia jakamaan tai tekemään muuta äänestyslainsäädännön rajoja koettelevaa. Meidän oli täysin mahdotonta valvoa näissä vaaleissa väitettyä mainosten jakamista Myyrmäkitalon ulko-ovilla, kun emme kirjaston tavanomaisuudesta poikkeavien tilajärjestelyiden takia sinne edes nähneet. Jos halutaan, että Paalutorilla saa mainostaa, pitää siihen palkata joko ennakoäänestysvirkailijoita valvomaan Paalutorilla tapahtuvaa vaalimainontaa tai vahtimestareita hoitamaan tämä valvonta.

Summa summarum

Jos halutaan säilyttää vaalirauha ja ennakoäänestyspaikan virkailijoiden työrauha, niin koko Paalutorin alueella kielletään ihan kaikenlainen vaalimainostaminen, niin valaisintolppiin kiinnitetyt vaalimainokset kuin vaaliteltoakin ja niihin liittyvä ehdokkaiden esitteiden jakaminen. Kun ei ole mitään selkeitä määritelmiä siitä, mikä olisi hyvä etäisyys vaalimainonnalle

ennakkoäänestyspaikasta, niin se aiheuttaa tulkintaerimielisyyksiä. Myyrmäen ennakkoäänestyspaikka on yleensä aina Vantaan vilkkain ja jononmuodostus on kokoaikaista, niin kuin näissä kunta- ja aluevaaleissa oli nyt huhtikuun alussa. Meillä on kädet täynnä työtä niin jonon ohjaamisessa, äänestäjien opastuksessa kuin äänten oikein kirjaamisessa. Paalutorilla sallittu telttailu ja vaalimainostaminen aiheuttavat paljon haittaa ihan kaikille, joita vaalit koskettavat muodossa tai toisessa. Olen jo monena vuotena ehdottanut vaalimainonnan kieltämistä koko Paalutorin alueella ja minulle on todettu, että Paalutoria hallinoi Vantaan Torikauppiasyhdistys ry ja että siksi Vantaan kaupungilla ei ole oikeutta kieltää vaalimainostamista Paalutorilla.

Me kaikki Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan vaalivirkailijat toivomme hartaasti, että Paalutorilla vaalimainostaminen kielletään totaalisesti. Jos tämä ei ole mahdollista, niin toivomme, että hallinto-oikeus ottaa kantaa, mikä on sallittu etäisyys ennakkoäänestyspaikan ulko-ovesta, jonne vaaliteltan voi pystyttää kampanjointia varten tai mainoksen kiinnittää valaisinpylvääseen ennakkoäänestyksen aikana. Nykyisin käytössä oleva 15 metriä on selkeästi liian vähän ja houkuttaa vaalilainsäädännön rajojen koettelemiseen. Toivomme etäisyyden olevan vähintään 200 metriä ennakkoäänestyspaikan ulko-ovelta, niin loppuvat näitä porsaanreikiä hyväksi käyttävät ketkuilut. Näin poistuvat ehdokkailta, äänestäjiltä ja meiltä työntekijöiltä turhat haittaa aiheuttavat ja aikaa vievät selvittelyt ja ehdokkaiden joskus asiattomatkin purkaukset. Me voimme keskittyä ydintehtäväämme eli ennakkoäänestyksen hoitamiseen oikein ja samalla säästyy myös valtava määrä aikaa ja rahaa, kun ei jouduta jälkikäteen laatimaan vaalimainonnan porsaanreikien ja tulkinnanvaraisuuden takia selvityksiä hallinto-oikeudelle.

Kunnioittaen

Päivi Pellikka

vastaava vaalivirkailija

Myyrmäen ennakkoäänestyspaikka

Vastaanottaja

Vantaan keskusvaalilautakunta

Muutoksenhaunalainen päätös

Vantaan keskusvaalilautakunta, 16.4.2025,

Valittaja

Raija Virta

LAUSUNTOPYYNTÖ

Helsingin hallinto-oikeus pyytää oheisen valituksen johdosta

- 1) antamaan lausunnon ja ottamaan kantaa valittajan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevaan vaatimukseen
- 2) toimittamaan hallinto-oikeudelle valituksenalaisen päätöksen ja kaikki päätöksen perusteena olevat asiakirjat.
- 3) Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan vaalilautakunnan lausunto ja mahd. keskusvaalilautakunnan lausuma tästä, ja
- 4) luettelo puolueiden ja yhteislistojen vaaliasiamiehistä postiosoitteet sisältävine yhteystietoineen.

Lausunto ja asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle viimeistään 3.6.2025. Jos lausunnon liitteenä esitetään asiakirjoja, lausunnossa pitää olla liiteluettelo.

Liitteet: hallinto-oikeus toimittaa tämän lausuntopyynnön liitteinä ne liitteet, joista pyydetään lausuntoa.

- valitus 2.5.2025 ja sen saate,
- korjattu valituskirjelmä 5.5. ja sen saate, ja
- valittajan saate 13.5. ja hylättyjä ääniä koskeva liite

Jonna Parkkinen
tiimiesimies

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Puhelin 029 56 42069

helsinki.hao@oikeus.fi

hehao.fi

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Helsingin hallinto-oikeus

Valitus kuntavaalien tuloksen vahvistamisesta

Valituksenalainen päätös:

Vantaan keskusvaalilautakunnan päätös 16.4.2025 vahvistaa Vantaan kuntavaalitulokset

Keskusvaalilautakunta, Pöytäkirja 16.4.2025 12:00

Valittaja:

Raija Virta

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Valitusperusteet

Vaalipiirilautakunnan tai aluevaaleissa aluevaalilautakunnan päätökseen tai kuntavaaleissa kunnan keskusvaalilautakunnan päätökseen, jolla vaalien tulos on vahvistettu, saa hakea muutosta valittamalla. Presidentinvaalissa tulokseen ei voi valittamalla hakea muutosta.

Valituksen voi tehdä

1) sillä perusteella, että vaalipiirilautakunnan tai aluevaalilautakunnan tai kunnan keskusvaalilautakunnan päätös on lainvastainen:

- se, jonka etua tai oikeutta päätös loukkaa ja
- jokainen ehdokas sekä
- jokainen vaaleihin osallistunut puolue tai yhteislista; ja

2) sillä perusteella, että vaalit on toimitettu virheellisessä järjestyksessä ja että se on saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen:

- jokainen asianomaisessa vaalipiirissä, hyvinvointialueella tai kunnassa äänioikeutettu ja
- aluevaaleissa hyvinvointialueen jäsen ja kuntavaaleissa myös kunnan jäsen

Jos vaaliviranomaisen päätös tai toimenpide on ollut lainvastainen ja lainvastaisuus on ilmeisesti saattanut vaikuttaa vaalien tulokseen, vaalien tulos on oikaistava tai, jos se ei ole mahdollista, vaalit on määrättävä uusittaviksi asianomaisessa vaalipiirissä tai asianomaisella hyvinvointialueella tai asianomaisessa kunnassa tai europarlamenttivaaleissa koko maassa.

Valitus vaalien tuloksen vahvistamista koskevaan päätökseen on tehtävä hallinto-oikeudelle 14 päivän kuluessa siitä, kun vahvistettu vaalien tulos on julkaistu. Valitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka toimialueella vaalipiirilautakunnan tai aluevaalilautakunnan kokouskaupunki tai kunta sijaitsee.

Valittaja valittaa yllä mainituilta valitusperusteilla ja sekä äänioikeutettuna että vaaliehdokkaana.

Hylätyt äänet koko maassa

Aluevaalilautakunnat ovat 16.4.2025 vahvistaneet aluevaalien tulokset hyvinvointialueilla ja kuntien keskusvaalilautakunnat ovat vahvistaneet kuntavaalien tulokset.¹

Alue- ja kuntavaaleissa 13.4.2025 **hylättiin poikkeuksellisen paljon äänestyslippuja.**

Aluevaaleissa mitättömiä ääniä oli vaalipäivän laskennan mukaan 83 700 kpl ja kuntavaaleissa 41 700 kpl.

Tarkistuslaskennan mukaan aluevaaleissa mitättömiä ääniä oli 81 966 eli 4,0 % annetuista äänistä. Kuntavaaleissa mitättömiä ääniä oli 39 188 eli 1,6 % annetuista äänistä. Yhteensä näissä vaaleissa hylättiin tarkistuslaskennan mukaan 121 154 ääntä.

Vuoden 2022 aluevaaleissa mitättömiä ääniä oli 7137 eli 0,4 % annetuista äänistä. Kuntavaaleissa 2021 mitättömiä ääniä oli 11 507 eli 0,5 % annetuista äänistä

Ääni voidaan hylätä, jos äänestyslippu on täytetty väärin tai se on tyhjä. Lisäksi hylkäämisen perusteena voi olla se, että äänestyslippuun on merkitty toisessa vaalissa ehdolla olevan ehdokkaan numero.

Alla tiedot hylkäysperusteista koko maan tasolla sekä aluevaaleissa että kuntavaaleissa.²

Tiedot hyvinvointialueittain, kunnittain ja äänestysalueittain ovat saatavilla pyydetessä Oikeusrekisterikeskuksesta. Kaikki tiedot päivitetään myös oikeusministeriön tieto- ja tulospalveluun 29.4.2025.

¹ Oikeusministeriön tieto- ja tulospalvelu
<https://tulospalvelu.vaalit.fi/fi/index.html>

² Alue- ja kuntavaalit: tietoja hylättyjen äänestyslippujen hylkäysperusteista saatavilla <https://oikeusministerio.fi/-/alue-ja-kuntavaalit-tietoja-hylattyjen-aanestyslippujen-hylkaysperusteista-saatavilla->

Aluevaalien hylättyjen äänestyslippujen määrät hylkäysperusteittain koko maassa

1. Vaalikuoreessa on useampi tai muutakin kuin yksi äänestyslippu: 29
2. Vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä: 631
3. Äänestyslippuna on käytetty muuta kuin oikeusministeriön painattamaa äänestyslippua: 1 653
4. Äänestyslippua ei ole leimattu: 377
5. Ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa: 46 007
6. Äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä: 17 145
7. Tyhjä äänestyslippu: 16 124

Kuntavaalien hylättyjen äänestyslippujen määrät hylkäysperusteittain koko maassa

1. Vaalikuoreessa on useampi tai muutakin kuin yksi äänestyslippu: 106
2. Vaalikuoreen on tehty äänestäjää tai ehdokasta koskeva taikka muu asiaton merkintä: 216
3. Äänestyslippuna on käytetty muuta kuin oikeusministeriön painattamaa äänestyslippua: 850
4. Äänestyslippua ei ole leimattu: 528
5. Ehdokkaan numero on merkitty siten, ettei selvästi ilmene, ketä ehdokasta se tarkoittaa: 23 104
6. Äänestyslipussa äänestäjän nimi, erityinen tuntomerkki tai muu asiaton merkintä: 9 630
7. Tyhjä äänestyslippu: 4 754

Äänioikeudesta kuntavaaleissa säädetään perustuslaissa ja kuntalaissa. (29.6.2021/649).

Aluevaalilautakuntien ja kuntien keskusvaalilautakuntien päätökset vahvistaa aluevaalien ja kuntavaalien tulokset saattavat olla lainvastaisia ainakin osassa kuntia ja hyvinvointialueita, koska hylätyjä ääniä on ollut yhteensä 121154 kpl eli yli 5 % annetuista äänistä.

Vaalien järjestely ei ole ollut sellainen, että äänestäjät olisivat kyenneet varmalla tavalla antamaan äänensä kummassakaan vaalissa.

Hylätyt äänet Vantaa-Keravan hyvinvointialueella ja Vantaalla

Vantaa - Kerava -hyvinvointialueen hylkäysprosentti oli 3,7 ja kuntavaalien hylkäysprosentti Vantaalla 1,6. Vuoden 2022 aluevaaleissa hylkäysprosentti oli 0.4 ja kuntavaaleissa 2021 Vantaalla 0,5. Hylkäysprosentti on siten aluevaaleissa yli 9-kertaistunut ja kuntavaaleissa yli kolminkertaistunut.

Kuntavaalien hylätyt äänet Vantaalla

Kuntavaaleissa hylättyjen äänien määrä on 1453. Tämä on voinut vaikuttaa kuntavaalien lopputulokseen muun ohessa seuraavasti:

Ääniosuuksien vääristyminen: Koska hylätyt äänet eivät sisälly paikkajakoon, hyväksytyjen äänten kokonaismäärä pienenee. Tämä voi nostaa joidenkin puolueiden suhteellista ääniosuutta, vaikka niiden absoluuttinen äänimäärä pysyisi samana.

Pienpuolueiden asema: Pienpuolueet, jotka ovat lähellä paikkakynnystä, voivat hyötyä tai kärsiä hylättyjen äänien määrästä. Jos hylätyt äänet olisivat menneet näille puolueille, niiden mahdollisuudet saada paikka olisivat kasvaneet.

D'Hondtin menetelmässä vain hyväksytyt äänet lasketaan, joten jos esim. 1,6 % äänistä hylätään, se nostaa yksittäisen hyväksytyn äänen suhteellista arvoa. Tämä saattaa siirtää paikan puolueelta toiselle, jos marginaalit ovat pienet.

Vertailuvuonna 2021 kuntavaalien hylättyjä ääniä oli 428. Tällöin järjestettiin vain yhdet, eli kunta-vaalit.

Vaatimukset

Kuntavaalit on toimitettu virheellisessä järjestyksessä, keskusvaalilautakunnan päätös kuntavaalituloksen vahvistamisesta tulee siten kumota. Valittaja vetoaa korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen 2009:39 jossa vaalitulos kumottiin viranomaisen virheellisen ja puutteellisen ohjeistuksen vuoksi. Tässä tapauksessa kyse on kaksoisvaaleista lähes koko valtakunnan alueella kunnissa ja hyvinvointialueilla, joka korostaa valmistautumisen, ohjeistuksen ja testauksen tärkeyttä. Lisäpiirteenä ovat uudet hallinnon tasot, hyvinvointialueet.

Kuntavaalien osittainen epäonnistuminen siten että hylättyjä ääniä on poikkeuksellisen paljon, johtuu kaksoisvaalien puutteellisesta valmistelusta, testaamisesta ja ohjeistuksesta vastuuministeriössä. Valittaja on todennut kaupungintalolla hylättyjä ääniä tarkastellessaan, että suureen osaan läpikäydyistä kuntavaalilipuista n 10 äänestysalueella oli kirjoitettu aluevaalinumero. Äänien suuri hylkäysprosentti on voinut vaikuttaa vaalitulokseen. Keskusvaalilautakunnan päätös vaalituloksen vahvistamisesta on siten kumottava ja vaalit järjestettävä uudelleen.

Kaksoisvaaleihin valmistautuminen ja vaalijärjestelyt puutteellisia

Oikeusministeriö toimii yleisissä vaaleissa ylimpänä vaaliviranomaisena. Sillä on yleisvastuu vaalien toimittamisesta. Ministeriö koordinoi vaalien valmistelutyötä ja vastaa muiden viranomaisten ohjeistamisesta. Se myös ylläpitää ja kehittää vaalitietojärjestelmää

Oikeusministeriö ei ole valmistautunut kaksiiin yhtäaikaisiin vaaleihin riittävällä tavalla. Tämä seikka nähdäkseni korostuu vaalien osittaisessa epäonnistumisessa. Äänestäjillä ei ollut tarpeeksi tietoa aluevaaleista, eikä siitä, miten kahdet vaalit ja niiden vaalinumerot eroavat toisistaan ja miten äänestys tullaan järjestämään konkreettisesti. Kaksien vaalien yhtäaikaista järjestämistä ei ole testattu tarpeeksi.

Kampanjointi tiedotusvälineissä olisi ollut tarpeen. Aluevaalit ja niiden tarkoitus ovat jääneet osalle äänestäjistä tuntemattomiksi ja osa äänestäjistä ilmeisesti äänestikin mm. tästä syystä vain kuntavaaleissa. Kunta- ja aluevaaleja ei ole aikaisemmin järjestetty samaan aikaan, jonka vuoksi vaalijärjestelyiden toimivuus olisi tullut testata huolellisesti. Äänestäjät olisi tullut ohjeistaa tarkemmin erityisesti, kun oli vaara kunta- ja aluevaalinumeroiden sekoittumisesta. Olisi tullut mm.

korostaa, että sama ehdokas voi olla ehdolla molemmissa vaaleissa. Yhtäaikaaisuutta eurovaaleihin ei voi rinnastaa, koska niissä ehdokkaita on vähän.

Lisäksi kunta- ja aluevaaleissa on kysymys kuntalaisten perustuslaissa suojatusta poliittisesta perusoikeudesta. Ilman perustuslain 14 §:ssä ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen ensimmäisen lisäpöytäkirjan 3 artiklassa suojattua yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta ei ole kansanvaltaista yhteiskuntaa eikä kunnallinen itsehallinto toteudu. Äänioikeuden kautta jokaisella kuntalaisella on tasavertainen mahdollisuus vaikuttaa valtuuston kokoonpanoon ja siten omaa elinympäristöään koskaan päätöksentekoon. Äänestysjärjestelyn on oltava sellainen, että jokaisen äänioikeus toteutuu käytännössä. Vaalien valmistelu on toteutettu virheellisesti ja puutteellisesti siten ettei äänestäjälle ole annettu riittävää informaatiota siitä, mistä kussakin samanaikaisessa vaalissa äänestetään ja miten yhtäaikaisissa vaaleissa on meneteltävä. Tällöin, kun yhteiskunnallisia ja lainsäädännön muutoksia vähemmän seuraavat henkilöt ja mm. ikääntyneimmät ja heikompitasoiset kuntalaiset eivät kykene toimimaan oikein äänestystilanteessa, rikotaan perustuslain 6 §:n syrjintäkieltoa ja tasavertaisuusperiaatetta. Aluevaalituloksista on havaittavissa myös merkkejä väestön sosioekonominen aseman yhteydestä hylkäysprosenttiin.

Perusoikeuksien toteutuminen on otettava huomioon myös vaalilain tulkinnassa. Jos vaalien järjestely tuottaa äänestäjien tahtoa vastaamattoman tuloksen viranomaisen toiminnan huolimattomuuden, laiminlyönnin, tietämättömyyden, tai jonkun muun viranomaisen vastuulla olevan seikan takia, tulosta ei voida hyväksyä. Kysymys on koko äänestysinstituution uskottavuudesta.

Kaksien vaalien järjestäminen yhtä aikaa vaikutti enemmän aluevaalien tulokseen, sen hylkäysprosentti nousi huomattavan korkeaksi koko maassa ja myös Vantaan-Keravan hyvinvointialueella. Samalla myös kuntavaalien hylkäysprosentti kasvoi merkittävästi.

Vaalien järjestely ei ole ollut sellainen, että äänestäjät olisivat kyenneet varmalla tavalla antamaan äänensä kummassakaan vaalissa. Oikeusministeriön olisi tullut kampanjoida tuplavaaleista tiedotusvälineissä hyvissä ajoin ennen vaaleja. Äänestäjille olisi pitänyt antaa sekä suulliset että kirjalliset ohjeet äänestyspaikoilla siitä, että kyseessä ovat kahdet eri vaalit ja että vaalinumero on kuntavaaleissa kolminumeroinen ja aluevaaleissa nelinumeroinen. Äänestäjille olisi niin ikään tullut korostaa muun ohessa sitä, että ääni hylätään, jos kuntavaalinumero kirjoitetaan aluevaalilippuun ja päinvastoin. Vantaan keskusvaalilautakunnan päätös vahvistaa vaalitulos on edellä mainituista syistä kummottava.

Vantaalla kokeilukuntana ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueella oli 2 äänestyskoppia, jonka oletettiin vähentävän sekaannuksia vaalien välillä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Äänestysjärjestyksellä (kummassa vaalissa äänestetään ensin) on voinut olla vaikutusta. Vantaan äänestyspaikoissa on ensin ollut aluevaalikoppi. Kuntavaalit ovat tutumpi vaali, ehkä on oletettu kuntavaalin olevan ensin ja kirjoitettu kuntavaalinumero aluevaalilippuun.

Poikkeuksellisen suuri hylättyjen lippujen määrä vaarantaa äänestäjän oikeuden äänestää ja ehdokkaan oikeuden ehdokkuuteen. Sekä oikeus äänestää että oikeus olla ehdolla vaaleissa ovat perusoikeuksia. Oletettavaa on myös se, että vieraskielisten äänestämistä tuplavaalit ovat hankaloittaneet ja äänestäjiin on saatettu epäasiallisella tavalla vaikuttaa mm. puutteellisen kielitaidon vuoksi.

Kuntavaalien järjestelyiden lainmukaisuus tuplavaaleissa

Pyydän hallinto-oikeutta tutkimaan, onko perustuslakia ja vaalilakia rikottu siten että Vantaan kuntavaalien vaalijärjestelyjä ei ole riittävästi valmisteltu, testattu ja ohjeistettu, joka on johtanut annettujen äänten poikkeuksellisen suureen hylkäysprosenttiin, ja onko vaalit edellä mainituista syistä toimitettava uudelleen

Vaalimainonta ennakkoäänestyspaikkojen läheisyydessä

Hallinto-oikeuden tulisi ottaa kantaa myös siihen, kuinka lähelle ennakkoäänestyspaikan sisäänkäyntiä on sallittua asettaa ehdokkaiden vaalijulisteita tai kampanjoida vaaliteltoilla. Ainakin Myyrmäen kirjaston ennakkoäänestyspaikan edustalla ovat vaalitoimitsijat sallineet vaalijulisteiden pitämisen ennakkoäänestyksen ajan, myös kampanjointia vaaliteltoilla on ollut kyseisessä paikassa ennakkoäänestyksen aikana. Tähän olisi saatava tarkemmat säännöt äänestysrauhan turvaamiseksi ja myös ehdokkaiden yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Vaalilain mukaan yleisellä ennakkoäänestyspaikalla tai vaalipäivän äänestyspaikalla taikka niiden välittömässä läheisyydessä ei saa äänestysaikana pitää puheita, julkipanna tai jakaa painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia eikä muutoinkaan vaikuttaa tai yrittää vaikuttaa äänestäjien vaalivapauteen. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että vaalimainoksia ei tule asettaa ennakkoäänestyspaikkojen tai äänestyspaikkojen läheisyyteen niin, että voidaan katsoa niiden vaikuttavan äänestäjän valintaan. Vaalimainosten ei siten esimerkiksi tule näkyä vaalihuoneistoon tai sen sisäänkäynnille.

Kielet vaaleista tiedottamisessa ja yhdenvertaisuus

Vaikka vaalilaki ei velvoita tiedottamaan vaaleista vain kansalliskielillä, pyydän että hallinto-oikeus ottaa kantaa myös siihen, onko se, että Vantaalla vaaleista on tiedotettu suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, asettanut eri maahanmuuttajaryhmiä keskenään eriarvoiseen asemaan tavalla, joka on kielletty perustuslain 6§:ssä.

Vantaalla puhutaan yli 120 äidinkieltä. Vantaa on Suomen kansainvälinen kunta, asukkaista 29.2 % puhuu äidinkielenään muuta kieltä kuin suomea, ruotsia tai saamea. Vaalitiedottamisen puuttuminen osatulla kielellä lisää mahdollisia väärinkäytöksiä ja on omiaan heikentämään äänestysaktiivisuutta entisestään.

Vaalihäirintä ehdokasasettelun aikana

Valittaja on kokenut vakavaa vaalihäirintää ehdokasasettelun aikana ja joutunut jättänyt asiasta tutkintapyyynnön poliisiviranomaiselle. Koska laissa ei ole määritelty vaalihäirintää, tulisi hallinto-oikeuden ottaa kantaa siihen mikä on vaalihäirintää erityisesti ehdokasasettelun aikana. (Liiteasiakirjat toimitetaan myöhemmin).

Vantaa 2.5.2025

Raija Virta
OTM

Lähettäjä: Raija Virta [REDACTED]
Lähetetty: tiistai 13. toukokuuta 2025 17.52
Vastaanottaja: HAO Helsinki
Aihe: Liitteet kunta- ja aluevaalivalituksiin
Liitteet: Liite valitukseen kuntavaaleista Helsingin hallinto-oikeudelle Hylätyt äänet hylkäämisen syyt oma tarkastus.pdf; Liite valitukseen Vantaan ja Keravan aluevaaleista Hylätyt äänet ja hylkäyksen syyt, oma laskenta.pdf; Liite valituksiin 2.5.2025 kunta- ja aluevaaleista Valitus_poliittisesta_hairinnasta .pdf

Helsingin hallinto-oikeus

Oheisena toimitan liitteet valituksiini 2.5.2025 kuntavaaleista ja aluevaaleista.

Samalla pyydän kunnioittaen, että oikeudenkäyntikuluina minulle korvataan hallinto-oikeudessa 450 euroa omasta työstä kuntavaali- ja samalla euromäärällä aluevaalivalituksen osalta.

13.5.2025
Raija Virta
OTM
Vantaa

Liite valitukseen kuntavaaleista Helsingin hallinto-oikeudelle

Hylättyjen kuntavaalilippujen oma tarkastus Vantaan kuntavaaleissa

Kävin 24.4.2025 Vantaan keskusvaalilautakunnassa läpi kuntavaalien usean Vantaan äänestysalueen hylätyt äänet. Havaitsin, että suurin osa hylätyistä äänistä oli niitä, joissa kuntavaalilippuun oli kirjoitettu aluevaalinumero, eli hylkäysperusteen 5 lukuihin sisältyviä. Läpikäytyt äänestysalueet olivat 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 206, 207, 312, 318, 401, 404, 502 ja 504.

Äänestysalueella 101 oli ennakkoäänestyksessä 6 hylättyä, joista 4 kpl aluevaalinumeroita kuntavaalilipussa ja vaalipäivänä 5 hylättyä joista 1 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 102 oli ennakkoäänestyksessä 2 hylättyä, joista 0 kpl aluevaalinumeroita kuntavaalilipussa ja vaalipäivänä 16 hylättyä joista 10 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 103 oli ennakkoäänissä 14 hylättyä, joista 6 aluevaalinumeroita ja vaalipäivänä 13 hylättyä joista 10 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 104 ennakkoäänissä hylättyjä 6 joista 4 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 11 hylättyä joista 7 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 105 ennakkoäänissä hylättyjä 14 joista 10 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 19 hylättyä joista 9 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 106 ennakkoäänissä hylättyjä 11 joista 8 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 21 hylättyä joista 13 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 107 ennakkoäänissä hylättyjä 13 joista 9 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 7 hylättyä joista 5 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 206 ennakkoäänissä hylättyjä 10 joista 3 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 7 hylättyä joista 6 aluevaalinumeroita. (Laajavuori)

Äänestysalueella 207 ennakkoäänissä hylättyjä 9 joista 6 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 16 hylättyä joista 9 aluevaalinumeroita. (Martinlaakso)

Äänestysalueella 2010 ennakkoäänissä hylättyjä 9 joista 5 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 19 hylättyä joista 8 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 312 ennakkoäänissä hylättyjä 5 joista 1 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 14 hylättyä joista 10 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 318 ennakkoäänissä hylättyjä 7 joista 6 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 10 hylättyä joista 8 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 401 ennakkoäänissä hylättyjä 17 joista 16 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 8 hylättyä joista 4 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 404 ennakkoäänissä hylättyjä 17 joista 13 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 14 hylättyä joista 9 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 502 ennakkoäänissä hylättyjä 20 joista 15 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 9 hylättyä joista 5 aluevaalinumeroita.

Äänestysalueella 504 ennakkoäänissä hylättyjä 2 joista 2 aluevaalinumeroita, vaalipäivänä 10 joista 7 aluevaalinumeroita.

Vantaa 8.5.2025

Raija Virta

4 §

Pöytäkirjan tarkastaminen

Keskusvaalilautakunta 26.5.2025 § 4

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Tarkastetaan ja hyväksytään tämän kokouksen pöytäkirja heti tässä kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

5 §

Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Keskusvaalilautakunta 26.5.2025 § 5

Keskusvaalilautakunnan sihteerin esitys:

Päätetään pitää seuraava kokous eri kutsusta.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.08.

Muutoksenhakuohje 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

3.1. Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)

3.2. Tähän päätökseen, joka koskee ehdokasasettelua, ei saa hakea muutosta.
(Vaalilaki 45 §)

3.3. Tähän päätökseen, joka koskee ennakkoäänestystä, ei saa hakea muutosta.
(Vaalilaki 66 §)

3.4. Tähän päätökseen, joka koskee vaalipäivän äänestystä, ei saa hakea muutosta.
(Vaalilaki 83 §)

3.5. Tähän päätökseen, joka koskee kirjeäänestystä, ei saa hakea muutosta.
(Vaalilaki 66 h §)